

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, faks. (8 5) 262 3120, el. p.dmm@lrkm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-02-27 Nr. 51-50

DĖL ŠV. JONO BAŽNYČIOS SU BOKŠTU ATKŪRIMO KLAIPĖDOJE PROJEKTO PRIPAŽINIMO VALSTYBEI SVARBIU PROJEKTU

Kultūros ministerija parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo Klaipėdoje projekto pripažinimo valstybei svarbiu kultūriniu projektu“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas buvo paskelbtas 2018 m. liepos 17 d. (Reg. Nr. 18-8761) Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) derinimui su atitinkamomis institucijomis (Finansų ministerija, Ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Konkurencijos taryba), į kurių visas pateiktas pastabas atsižvelgta. Nutarimo projektą pakartotinai paskelbtus TAPIS 2018 m. spalio 11 d. (Reg. Nr. 18-8761(2)), buvo gautos pastabos iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės (toliau – Teisės grupė) ir Lietuvos Respublikos Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija).

Atsižvelgusi į 2018 m. spalio 30 d. tarpinstitucinio pasitarimo protokolą Nr. 40, Nutarimo projektas patikslintas pagal Teisės grupės, Komisijos pastabas, taip pat suderintas su Klaipėdos miesto savivaldybės administracija (raštas pridedamas) ir pakartotinai teikiamas svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad teikiamame Nutarimo projekte taip pat patikslinti numatomos atstatyti Šv. Jono bažnyčios su bokštu techniniai duomenys (aukštis, bažnyčios ir bendras pastato plotai), kurie yra žymiai tikslesni lyginant su galimybių studijoje nurodytais objekto techniniais duomenimis. Minėti duomenys patikslinti atsižvelgus į projektinius pasiūlymus, kurie parengti vadovaujantis 2018 m. birželio 15 d. tarp Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos ir UAB „Senamiesčio projektai“ pasirašyta Paslaugų teikimo sutartimi Nr. J9-1392. Pažymėtina, kad kartu su projektiniais pasiūlymais buvo pateikta pilnos apimties medžiaga specialiesiems architektūros reikalavimams nustatyti, taip pat vadovaujantis jais bus rengiamas planuojamo atstatyti objekto techninis projektas.

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2018 m. balandžio 12 d. nutarimą Nr. KT6-N4/2018, kuriame Konstitucinis Teismas pateikė išaiškinimą dėl reikalavimų Vyriausybės nutarimams, kuriais projektai pripažįstami valstybei svarbiais, t. y., kad Konstitucijos 7 straipsnio antroji dalis, konstitucinis teisinės valstybės principas, taip pat iš Konstitucijos 5 straipsnio antrosios ir trečiosios dalių ir konstitucinio atsakingo valdymo principo kylantis viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos skaidrumo principas suponuoja reikalavimą Vyriausybei, pripažįstant ekonominius, socialinius, kultūrinius ar kitus projektus valstybei svarbiais, Vyriausybės nutarime ne tik išreikšti formalų sprendimą pripažinti tam tikrą projektą valstybei svarbiu, bet ir šiame nutarime (arba jo sudedamosiose dalyse) arba kitame viešai paskelbtame teisės akte nustatyti esmines valstybei svarbaus projekto vykdymo sąlygas, kaip antai tikslą, objektą, įgyvendinimo terminus, finansavimo šaltinius, esminius projekto vykdytojo (vykdytojų) įsipareigojimus ir kt.

Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte pateikiama informacija apie projekto tikslą, projekto įgyvendinimo terminą, projekto rezultatus ir jų rodiklius, projekto investicijų vertę bei finansavimo šaltinius, taip pat pridedamas Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo Klaipėdoje projekto (toliau – Projektas) įgyvendinimo priemonių planas ir Projekto įgyvendinimo sutarties projektas.

Projekto tikslas – atstatyti Šv. Jono bažnyčią su bokštu, siekiant atkurti Antrojo pasaulinio karo metu nukentėjusį Klaipėdos miesto senamiestį, užtikrinti evangelikų liuteronų parapijos bei miesto bendruomenės kultūrinius poreikius, sukuriant naujas erdves kultūrinėms paslaugoms teikti.

Projektas yra labai svarbus Klaipėdos miestui ir ypač Evangelikų liuteronų parapijai (toliau – Parapija), siekiant atkurti evangelikų liuteronų bendruomenės maldos namus ir įamžinti parapijiečių atminimą bei atkurti paveldosauginiu požiūriu labai reikšmingą objektą – bažnyčios bokštą.

Bažnyčią numatoma atkurti Klaipėdos senamiesčio centrinėje dalyje (Turgaus g. 24). Klaipėdos evangelikų liuteronų Šv. Jono bažnyčia su bokštu yra sudėtinė Klaipėdos senamiesčio kultūros vertybės (unikalus kodas 16075) dalis. Kultūrinis sluoksnis, esantis Šv. Jono bažnyčios su bokštu vietoje, taip pat yra valstybės moksliniam pažinimui saugomas Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiu (unikalus kodas KVR 27077) vertingoji savybė.

Projekto įgyvendinimo pagrindimas ir sprendžiamos problemos:

1. Šv. Jono bažnyčia būtų pirmoji iš sugriautų Antrojo pasaulinio karo metais atstatyta bažnyčia Klaipėdoje, todėl savo tradicija taptų ne tik miesto, bet ir viso regiono pagrindine bažnyčia, o jos atkūrimas pabrėžtų miesto priklausymą vakarų krikščioniškajam pasauliui. Klaipėdos senamiestyje yra akivaizdūs vietovaizdžio praradimai po 1945 m., todėl Šv. Jono bažnyčios atstatymas sugrąžintų miesto branduoliui centrą formavusias dvi urbanistines senamiesčio ašis – vertikale ir horizontalią. Taip pat padėtų išryškinti Šv. Jono bažnyčios kaip jūrinio kultūrinio ir mokslo istorijos paveldo vertes bei grąžintų vizualų Klaipėdos ir Kretingos ryšį, sąsają su UNESCO saugojamo pasaulio paveldu – Struvės geodeziniu lanku (rodiklis: atstatyta bažnyčia, (vienetai).

2. Šv. Jono bažnyčios su bokštu atstatymas grąžintų senamiesčiui sakralinės erdvės pojūtį bei taptų svarbiu kultūros paveldo turizmo traukos centru, nes reikia pažymėti, kad Klaipėdos mieste trūksta infrastruktūros viešosioms kultūrinėms paslaugoms teikti, o esama infrastruktūra yra nusidėvėjusi. Todėl Šv. Jono bažnyčia su bokštu, kaip turizmo traukos centras, padidintų Klaipėdos miesto gyventojų pasitenkinimą kultūrinėmis ir kitomis paslaugomis (rodiklis: gyventojų apklausa (procentai) taip pat pagerintų Klaipėdos miesto įvaizdį tiek miesto gyventojų, tiek Lietuvos ir užsienio turistų akyse (rodiklis: apklausų vykdymas, (procentai) bei paskatintų turizmo augimą (rodiklis: atvykstančių turistų skaičius (vienetai).

3. Šv. Jono bažnyčia būtų nekropoliu ir istorinės-kultūrinės atminties saugykla. Joje galėtų rasti amžinojo poilsio vietą palaikai iš senosios Šv. Jono bažnyčios ir kitų suardytų senųjų laidojimo vietų. Šiuo metu nėra užtikrinamas Klaipėdos istorinės atminties tęstinumas, taip pat reikalinga vieta palaikų perkėlimui iš senosios Šv. Jono bažnyčios ir kitų suardytų senųjų palaidojimo vietų.

4. Klaipėdos evangelikų liuteronų bendruomenė neturi maldos namų. Šiuo metu pamaldos vyksta tam nepritaikytose patalpose – buvusiam klebonijos pastate. Atstačius Šv. Jono bažnyčią būtų sukurta vieta Klaipėdos evangelikų liuteronų bendruomenei rengti pamaldas ir atlikti kitas religines apeigas (atstatyta bažnyčia, (vienetai).

Projekto atitiktis Kultūros ministerijos strateginiams dokumentams.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. ĮV 711 „Dėl kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programos patvirtinimo“ patvirtintą Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą (toliau – Programa), kurioje siūloma „aktualizuoti visuomenės ir vietos bendruomenių reikmėms reikalingus ir turistams bei piligrimams įdomius sakralinius objektus“, atstatyta Šv. Jono bažnyčia su bokštu tarnautų ne tik sakralinėms reikmėms, bet ir miesto gyventojų kultūros bei turizmo poreikiams. Atstatytoje bažnyčioje numatoma plėtoti kultūrinę veiklą, taip pat būtų galimybė rengti parodas (Parapijos tarybos ir Klaipėdos evangelikų liuteronų Šv. Jono atminimo bažnyčios atstatymo labdaros ir paramos fondo protokoliniu sprendimu nutarta eksponuoti dailininko A. Popovo, sukaupusio didelę Rytprūsių meno kolekciją,

paveikslus). Be to, bus organizuojamos kitos parodos, muzikos koncertai ir pan., o atstatytame bažnyčios bokšte veiklą vykdys Klaipėdos turizmo ir kultūros informacijos centras.

Atsižvelgiant į aukščiau minėtos Programos nuostatas, kuriose sakoma, kad „kultūros paveldo objektų aktualizavimas turėtų apimti ir šių objektų rinkodarą, visuomenės švietimą, informavimą apie kultūros paveldo vertę ir reikšmę, objekto žinomumo, populiarumo didinimą bei objekto prieinamumo, atvirumo visuomenei, lankytojams užtikrinimą“, 2017 m. birželio 22 d. Klaipėdos miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) patalpose įvyko viešas projekto pristatymas, kuriame miesto gyventojai buvo supažindinti su planuojamu įgyvendinti projektu, buvo aptarti projekto tikslai ir nauda bei kultūros paveldo objekto reikšmė ir išsaugojimo svarba. 2018 m. lapkričio 14 d. buvo pristatyti Šv. Jono bažnyčios atstatymo tarpiniai projektiniai pasiūlymai miesto bendruomenei, architektams ir kitoms suinteresuotoms vietos tikslinėms grupėms, taip pat užsienio investuotojams ir užsienio architektams, tikslingai orientuojantis į Vokietiją, kadangi dalį finansavimo šaltinių bažnyčios atkūrimui tikimasi pritraukti iš Vokietijos fondų, programų ir privačių asmenų. Projektinių pasiūlymų pristatyme dalyvavo ir Vokietijos organizacijos „Arbeitsgemeinschaft der Memellandkreise“, vienijančios 1944 m. ir vėliau iš Klaipėdos krašto pasitraukusius gyventojus ir jų palikuonis, atstovas Linus Skwirblies, kuris patikino, kad organizacija yra pasiruošusi prie atstatymo prisidėti finansiškai.

Baigus rengti projektinius pasiūlymus, 2018 m. gruodžio 14 d. Klaipėdos kultūros fabrike įvyko renginys, skirtas Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų ir žemės sklypo detaliojo plano keitimo koncepcijai pristatyti. Renginyje dalyvavo miesto bendruomenė, architektai, paveldosaugos specialistai, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto vyr. mokslo darbuotojas dr. Vasilijus Safronovas ir kt. Dalyviai pritarė pristatytiems Šv. Jono bažnyčios atstatymo projektiniams pasiūlymams, kurie buvo pateikti derinimui Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos. Projektinius pasiūlymus parengė ir pristatė UAB „Senamiesčio projektai“.

Projektas taip pat atitinka Lietuvos Respublikos kultūros ministro valdymo sričių 2019–2021 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. ĮV-46¹, III skyriaus „Strateginiai tikslai ir programos“ 1 strateginį tikslą, t. y. didinti kultūros prieinamumą ir visuomenės dalyvavimą kultūroje, skatinant kultūros raiškos įvairovę bei plėtojant aukštos kokybės kultūros paslaugas. Taip pat atitinka 1 strateginio tikslo įgyvendinimui numatomos 01-08 programos „Informacijos išteklių visuomenei plėtra, istorinės atminties, tradicijų, kultūros paveldo apsauga ir aktualizavimas“ 4 tikslą – „Integrali kultūros paveldo apsauga, skatinant kultūros paveldo vertybių aktualizavimą ir atvėrimą visuomenei“. Įgyvendinamam projektu kultūros paveldo objektas būtų pritaikytas šiuolaikiniams visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės poreikiams, ypač kultūriniais, išlaikant pusiausvyrą tarp kultūros paveldo objekto aktualaus (modernaus) pritaikymo ir jo autentiškumo išsaugojimo.

Pažymėtina, kad Šv. Jono bažnyčios atstatymas reikšmingai pakeistų Klaipėdos senamiesčio teritoriją ir sustiprintų jos patrauklumą – būtų kompleksiskai užpildyta tuščia Klaipėdos senojo miesto vieta, užstatant saugomą Šv. Jono bažnyčios sklypą. Šv. Jono bažnyčia su bokštu kartu su kitomis kultūros infrastruktūros ir paveldo gretimybėmis suformuotų didesnę teikiamų kultūrinių paslaugų pasiūlą bei padidintų istorinių, archeologinių vertybių prieinamumą viešam pažinimui.

Šiuo metu sklypas priklauso evangelikų liuteronų bendruomenei, todėl bažnyčią statys ne miestas, o minėta bendruomenė. Savivaldybei bus nustatyta konkreti funkcija, kuriai vykdyti bus pasirašomas ilgalaikis susitarimas. Todėl Savivaldybė numatoma kaip ilgalaikis partneris, tačiau ji ir šiuo metu prisideda prie projekto vystymo – padeda parengti reikiamus dokumentus siekiant valstybei svarbaus objekto statuso, koreguoja detalų planą, rengia projektinius pasiūlymus, o pabaigus projektą padės įveiklinti patalpas.

Be to, projekto įgyvendinimu yra suinteresuota ne tik Savivaldybė, bet ir Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Klaipėdos universitetas, Lietuvos evangelikų liuteronų

¹ <http://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/KM%202019-2021%20SVP.pdf>

Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis, Vokietijos Federacinės Respublikos garbės konsulas Klaipėdoje dr. Arūnas Baublys ir ypatingai Šv. Jono bažnyčios atkūrimo iniciatyvinė grupė. Siekiant bendrų tikslų 2013 m. sausio 31 d. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T2-2 „Dėl pritarimo Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos ir Klaipėdos miesto evangelikų liuteronų parapijos bendradarbiavimo sutarčiai“ tarp abiejų šalių 2013 m. vasario 13 d. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis Nr. J9-114 dėl Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo ir XVI–XVIII a. miestiečių palaikų perlaidojimo. Pasirašytos sutarties pagrindu Parapija užtikrina projekto finansavimą (projektavimas, statyba) per šiam tikslui įsteigtą Klaipėdos Evangelikų liuteronų Šv. Jono atminimo bažnyčios atstatymo labdaros ir paramos fondą. Savivaldybė vykdo techninės pagalbos veiksmus ruošiantis įsigyti bažnyčios pastato atstatymo techninį projektą bei įveiklinant būsimas erdves (derina veiksmus dėl rezidavimo ir numatomų veiklų vykdymo atstatomame bažnyčios pastato bokšte su miesto institucijomis – VšĮ Klaipėdos turizmo ir kultūros informacijos centru, VšĮ „Klaipėda ID“).

Valstybei svarbaus projekto statusas padidintų Šv. Jono bažnyčios žinomumą bei sudarytų palankesnes sąlygas pritraukti užsienio investicijas (Vokietijos valstybės lėšas, Mažosios Lietuvos buvusių gyventojų iš viso pasaulio (Vokietija, JAV) finansines aukas). Kadangi Šv. Jono bažnyčios tūrius su bokštu numatoma atkurti pagal išlikusią garsiausio Prūsijos architekto Friedricho Augusto Stülerio dokumentaciją, suteiktas statusas suteiktų šiam objektui – kaip gerų Lietuvos Vokietijos tarpvalstybinių santykių simboliui – ir nematerialiąją reikšmę.

Nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas atliktas (2 priedas).

Nutarimo projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projekte nauji terminai neapibrėžiami.

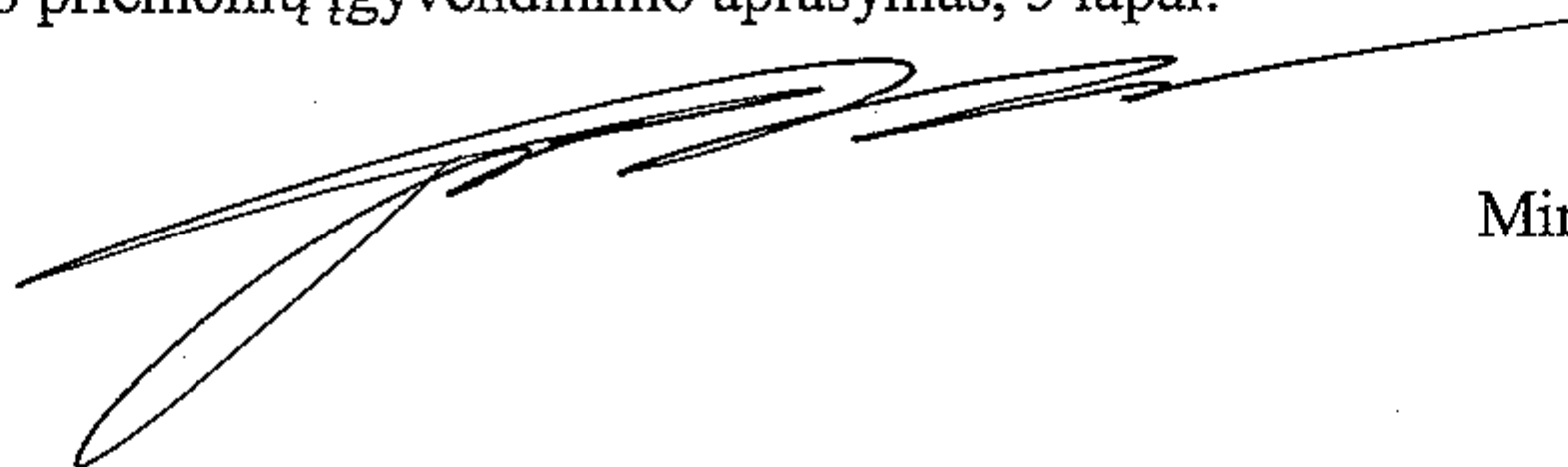
Dėl Nutarimo projekto konsultuotasi su visuomene (Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo galimybių studijos pristatymo visuomenei protokolas pridedamas).

Nutarimo projektą parengė Kultūros ministerijos Investicijų valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas Nerijus Mocevičius, tel. +370 608 47690, el. paštas nerijus.mocevicius@lrkm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
3. Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo galimybių studija, 74 lapai.
4. Viešo Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo Klaipėdoje galimybių studijos pristatymo visuomenei protokolas, 4 lapai.
5. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos 2019 m. sausio 29.. d. raštas Nr. (4.21E)-R2-284, 1 lapas.
6. Projekto priemonių įgyvendinimo aprašymas, 5 lapai.

Kultūros ministras

Mindaugas Kvietkauskas